

Bayeux steek; vroeger en nu.

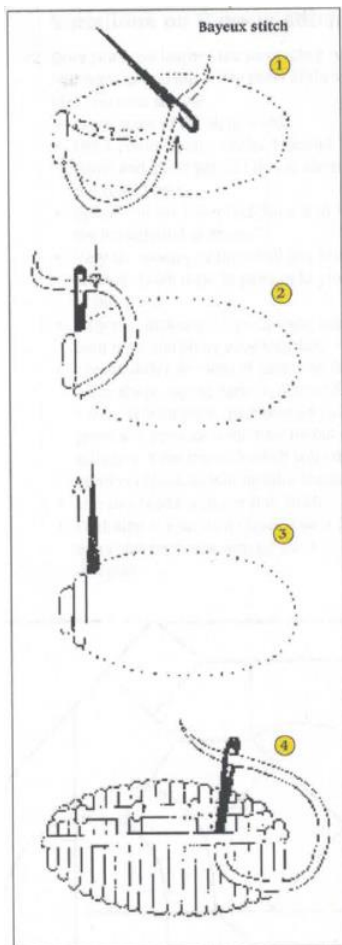
De Bayeux steek, die zijn naam ontleent aan het beroemde tapijt waarop het is gebruikt, is een Angelsaksische variatie op een oude techniek die bekend staat als 'oplegwerk'.

In deze steek, oorspronkelijk wegens het spaarzaam gebruik van materiaal, worden draden over de stof gelegd en vastgezet met een andere, ook gespannen draad en een steek die alles vastzet.

Deze techniek is verrassend gemakkelijk aan te leren en als de basistechniek beheerst wordt leent het zich voor een variëteit aan verdere mogelijkheden waarmee de Angelsaksische borduursters nooit

hadden kunnen bedenken.

De originele materialen, linnen en wol, werden allemaal met de hand gemaakt en geverfd met planten. Tegenwoordig hebben we een veel grotere keuze aan materialen en garen tot onze beschikking en kunnen zo experimenteren met technieken die opwindende en ongewone resultaten

kunnen opleveren. Tijdens het leren hoe een techniek uit te bouwen is het zaak eerst de diverse onderdelen te identificeren en dan te besluiten hoe deze op een andere manier toe te passen.

Bij het tapijt van Bayeux werd slechts 1 kleur gebruikt bij alle elementen van de steek, de opgelegde draden, de overspannende draad en de kleine steekjes die dienen om beide lagen vast te zetten.

Wij kunnen niet alleen verschillende kleuren nemen voor elk onderdeel, we kunnen ook gebruik maken van verschillende draaddiktes, soorten vezels, handgeverfde garens en metaaldraden. We kunnen ook in verschillende richtingen werken en op een grote variatie van ondergrond die bij de Angelsaksen niet bekend waren.

Gebruik van een borduurraam

Het gebruik van een borduurraam is essentieel bij de voortgang van het borduurwerk omdat de opgelegde draden een gelijkmatige spanning moeten hebben en grote oppervlakten worden overspannen. Elk soort borduurraam is goed, zolang als de ondergrond strak als een trommelvel opgespannen kan worden. Als de spanning minder wordt dien de ondergrond aangespannen te worden.

Materiaal voor de achtergrond

De aard van het borduurwerk maakt het nodig dat het achtergrondmateriaal niet te open is omdat dan de draden niet dicht genoeg naast elkaar opgespannen kunnen worden. Middelzware, dichtgeweven stoffen verdienen de voorkeur boven meer open geweven stoffen. Canvas en andere katoenen stoffen, linnen, zijde en verschillende synthetische stoffen zijn hiervoor geschikt. Om de achtergrondstof extra stevigheid te geven wordt aangeraden een dunnen (katoenen) stof samen met de bovenstof te gebruiken. Hierdoor kunnen de steken dichter bij elkaar gezet worden en is het aan- en afhechten gemakkelijker.

Garen.

Traditioneel wordt hetzelfde garen gebruikt voor elk onderdeel van de steek en voor de omlijning. Echter, de gespannen draden zullen de vorm sneller en efficiënter bedekken als ze dikker zijn dan het garen dat gebruikt wordt voor de overspannende draden en vastzettende steken. Alle draden moeten op enig moment door de stof getrokken worden, dus gladde draden hebben de voorkeur.

De dikte van de bovenliggende draden zal verschillende resultaten geven doordat dikkere draden de kleur van het onderliggende garen meer zal bedekken dan dunner garen. De kleur en het type vezel dat wordt gebruikt, glimmend of mat, verlopend van kleur of één kleur, meer of minder licht reflecterend of juist absorberend, zullen het uiteindelijke resultaat beïnvloeden.

Lichtreflectie is belangrijk omdat deze steek een sterk richting bepalend element in zich heeft en de kleur van het garen verandert met de lichtinval.

Ben je hiervan bewust en speel ermee en maak er gebruik van.

Gebruik wol, linnen, katoen –gesplitst of volle draad- synthetisch garen, zijde en combinaties hiervan. Mat en glanzend garen zijn goed afwisselbaar net als verlopend garen of metaaldraad. Ook kunnen verschillende draden samen in één naald voor verrassende effecten zorgen.

Uiteindelijk zal de dikte en het soort garen afhangen van de maat van het werk: dunnen garens en fijne stoffen voor kleine, fijne werkstukken, grove garens (en stof) voor werkstukken met grotere afbeeldingen.

Experimenteer om te zien wat het beste werkt.

Naalden

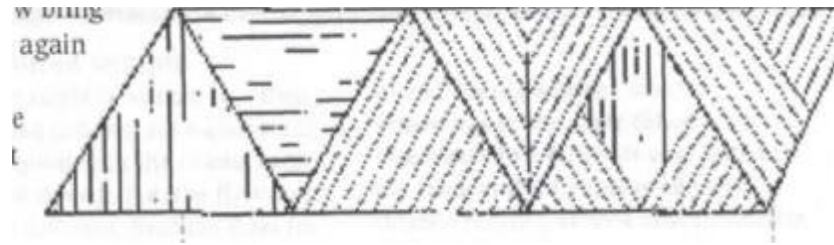
Gebruik het soort naald dat passend is bij het gebruikte garen.

De omlijning

Traditioneel wordt elke vorm omlijnd met een variatie op de steelsteek: de “contoursteek”. Deze steek wordt op dezelfde manier gemaakt als de steelsteek maar hierbij wordt de draad naar links gehouden ipv naar rechts (bij de steelsteek ligt de draad ONDER de steken en bij de contoursteek BOVEN). Bij de steelsteek komt de punt van de naald BOVEN de vorige steek uit, bij de contoursteek komt de punt van de naald uit aan het EINDE van de vorige steek.

De omlijning kan zowel voor als na de invulling van het vlak gebeuren; traditioneel wordt eerst de omlijning gemaakt. In de moderne uitvoering kunnen zowel omlijnings- als steelsteek gebruikt worden of zelfs worden weggelaten.

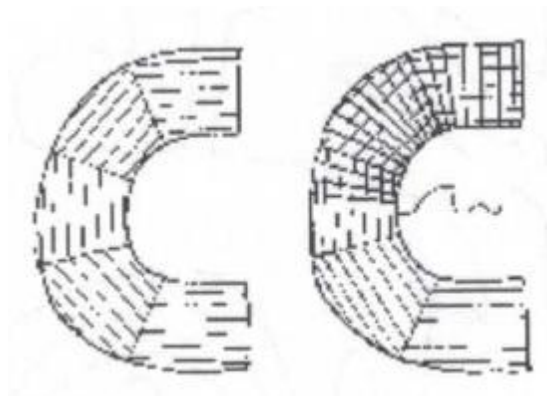
Richting

Zolang de draden dicht bij de rand dicht en parallel aan elkaar lopen, kunnen ze in elke gewenste richting gelegd worden. De bovendraden moeten met gelijke

tussenruimtes haaks op de onderdraden gelegd worden en de steken om het geheel vast te zetten ook op gelijke onderlinge afstanden. De bovendraden geven normaliter de richting van het vlak aan, behalve wanneer de draad erg dun is of de onderliggende draden gestreept. Experimenteer hiermee.

Bochten

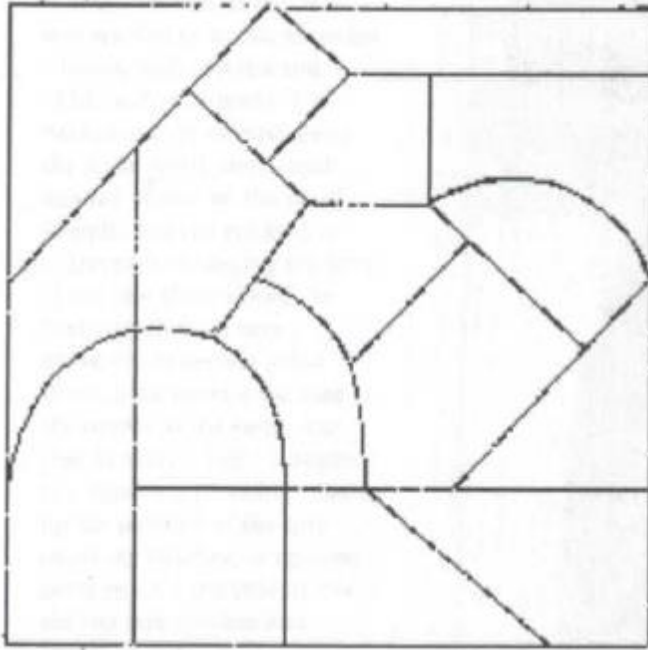

Een manier om door bochten te verwerken is om de onderliggende draden in secties aan te brengen. De bovendraden en de steken waarmee het geheel wordt vastgezet moeten dan in licht straalsgewijze lijnen worden gelegd zodat de plekken waar de secties bij elkaar komen bedekt worden.

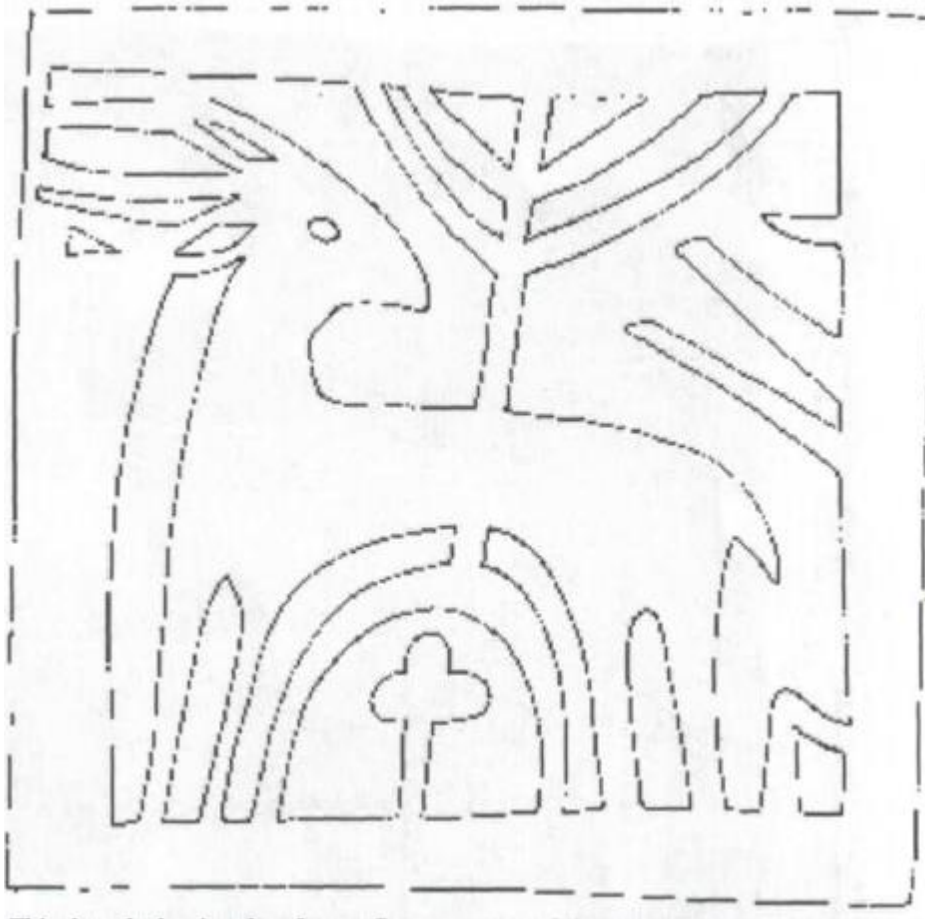
Variaties op de Bayeux steek

Als je de basis eenmaal onder de knie hebt zul je deze willen ontwikkelen. Probeer een aantal van deze suggesties :

- laat sommige vlakken leeg
- gebruik een geverfde of bedrukte achtergrond en laat hiervan wat zien in he werk
- leg de onderliggende draden verder uit elkaar om het stof te laten zien
- varieer met de afstand van de steken die het geheel vastzetten; maak er 2 of 3 dicht bij elkaar
- varieer in garendikte, gebruik zowel matte als glanzende draden
- probeer verschillende tinten uit binnen hetzelfde vlak. Leg donker over licht en vice versa. Probeer verschillende kleuren over elkaar. Ook de steken die het geheel vastzetten kunnen op deze manier voor kleuraccenten zorgen, net als metaaldraad
- gebruik kleine kraaltjes met de steken die het geheel vastzetten
- wel of niet omlijnen is eigen keuze
- gebruik meerdere kleuren garen tegelijk in de naald; om kleurverloop te realiseren kun je starten met 2 draden van kleur A in je naald, daarna 1draad van kleur A én 1 draad van kleur B; vervolgens 2 draden van kleur B. etc.

dit raster kan gebruikt worden als een klein Bayeux steek proeflapje. Je kunt er voor kiezen met een beperkt kleurenpalet te werken of gebruik resten garen die je nog hebt liggen. Begin te borduren in het midden omdat dan je meer keuze hebt wat je in het vlak ernaast wilt doen groter zijn dan wanneer je in een hoek begint.

dit ontwerp van een hert komt van een vloertegel van de middeleeuwse ruïne van de abdij van sint Mary in Winchester, een nonnenklooster dat is gebouwd op een plek waar voorheen het Angel Saksische Nunnaminster heeft gestaan waar waarschijnlijk het tapijt van Bayeux is gemaakt. Maak het voorbeeld zo groot of klein als je wilt en breng het over op de gewenste ondergrond.